

CAMPINGSMOKING

vakantiethriller

Andy van den Dobbelsteen

CAMPINGSMOKING

3^e editie

1^e editie: 2018

2^e editie: 2019

3^e editie: 2026

Campingsmoking

Uitgever 3^e editie: Brave New Books

Copyright ©2026, Andy van den Dobbelsteen
Auteur: Andy van den Dobbelsteen

Omslagontwerp en vormgeving binnenwerk: auteur

Gezet in 12 / 14 pt Garamond en 9 / 11 pt Calibri

ISBN: 978-90-828767-0-3
NUR 332

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Sandra, Noé en Isha,
vanwege de mooie reizen die wij samen maakten.

For Carmelo,
out of respect and thanks for your ultimate sacrifice.

Klootzakken

Prelude

Nederlanders zijn klootzakken. Allemaal. Ik maak geen onderscheid: of ze nu man of vrouw, jong of oud, zwart of wit, homo of hetero, ongelovig of religieus zijn, het maakt me verdomme niet uit. Waarschijnlijk ben ik net zo'n klootzak als zij, maar tenminste een die er wat aan probeert te doen, een die het aantal klootzakken in de wereld probeert te reduceren. Ben ik er dan nog steeds een? Minder, zou ik zeggen. De klootzak bestaat in de illusoire veronderstelling dat hij of zij dat niet is, binnen het totale onvermogen te zien op welke wijze hij of zij een plaag is voor de rest van de wereld. Die denkt 'hier heeft toch helemaal niemand last van', onwetend hoezeer zijn of haar handelen de boel verziekt voor anderen. De ware klootzak echter onderhoudt een achterlijke levenshouding: die denkt niet eens na over anderen en doet gewoon zijn of haar ding, vanuit de egocentrische filosofie dat de wereld om hem of haar zelf draait. Zonder dit te beseffen.

Hoe dan ook, na vandaag zijn er weer een paar klootzakken minder. Die twee hierboven gaan eraan. Mijn slotstuk wordt een macaber spektakel van onmacht, het bloedigste tot nu toe, al zal niemand het zien: vannacht ligt de dood onder nylon.

Ik denk aan de vorige keren en zie de klassieke vergiftiging en pijnlijke boomklem, zeg maar gerust een houtgreep. Ik zie de esthetiek van mijn Loire-kunst, waar de hel met negen armen op zijn slachtoffer wachtte, en de grap van de gasfles en de klootzak die het paffen niet kon laten. En mijn meesterwerk, toen Donar mijn partner was en wij de wereld choqueeerden, een gevalletje meteorologisch precisiewerk.

Voorgaande ongelukken waren daarom wellicht fraaier, maar nu ga ik de meeste slachtoffers maken. Nooit meer zal men zich veilig voelen op een camping.

Ik kijk omhoog en zie mijn doel. De gordijnen lichten op, een onrustige wind wiegt het gevaarte. Perfect. Om me heen geen verrassingen: de gasten hebben zich verscholen in hun veilige stulpje.

Wanneer ik onder aan de helling sta, zet ik mijn linkervoet in de aarde en grijp met beide handen een graspol. Omhoogklimmen valt nog niet mee. Mijn voeten glijden weg en bij elke stap zoek ik steun op het steile talud. Zodra mijn hoofd boven de rand uit steekt, slaat de wind als een golf zilte lucht in mijn gezicht. Ik probeer op adem te komen terwijl in mijn keel een gedislokeerd hart bonkt, op hol geslagen van onverholen enthousiasme.

Boven mij torent de witte kampeerwagen uit, als een flatgebouw met kwade intenties. Aan de onderkant zie ik links en rechts, half onder de wielen gestoken, de gele hoogtestellers. De storm beroert alles wat loszit, maar als ik het gras afspeur, zie ik niets onverwachts. De camping ligt als een sereen landschap uitgespreid.

Voorzichtig kruip ik over de groene terrasrand. Ik ga op mijn buik liggen en vind steun op mijn ellebogen. Wijdbeens schop ik mijn voeten vast in de zachte grond. In de tas om mijn schouder zit alles wat ik voor mijn gesanctioneerde werk nodig heb. Ik grijp de voorhamer. Met mijn ogen gesloten haal ik diep adem, geconcentreerd op de benodigde krachtsinspanning. Als bij de burens een loshangende flap canvas luidruchtig begint te klapperen, draai ik mijn bovenlijf en zwaai ik de hamer vlak over het gras naar de eerste driehoek. Vergezeld van een grote glasplag schiet het ding weg. Ik laat me vallen en hijgend kijk ik hoe het wiel zakt. Door de stijve achteras blijft de band een paar centimeter boven een kaal stuk aarde zweven. Het volle gewicht van de camper rust nu op het gele blok onder het linkerwiel.

Beter niet onder het bakbeest liggen als dat in de afgrond stort. Ik verplaats me over het gras tot voorbij het andere wiel, ga op mijn knieën zitten en zwaai de hamer naar het kunststof blok. Het staal landt half in de grond en slaat een barst in het plastic. Verdomme.

Als het plastic het begeeft, rolt het voertuig niet verder en is alles voor niets geweest. Ik moet het blok hoger raken, anders sla ik er een gat in en komt de hamerkop klem. Snel trek ik het gereedschap weg.

Met getuitede lippen blaas ik lucht uit, ik richt me op en mik net onder het rubber. Het gele blok verschuift en zakt verder de aarde in. Fuck.

Schichtig kijk ik achter me, naar de tenten recht onder de camper, waar die als een bulldozer overheen moet. Een menselijke gestalte kan ik niet ontdekken. Ik trek de steel terug.

Nu moet het goed gaan, verdomme. Ik zwiep de hamer naar links, voorbij mijn middel, en in een vloeiende vaart vliegt hij terug naar het achterwiel. Met een kreun ram ik de hamerkop tegen het vermaledijde stuk kunststof, dat met een klomp aarde onder het wiel vandaan spat. De wagen kraakt en met een plof landen beide banden op de aarde. Traag rolt het lompe witgoed naar achter, maar na een centimeter of vier stopt de beweging.

Dit had ik wel verwacht: de handrem staat aangetrokken. Was de wagen minder ver gerold, dan had hij in een versnelling gestaan en kon ik het verder schudden. Toch één voordeel nu: drieënhalve ton hangt aan een kabel van nog geen centimeter doorsnee. En die staat strak.

De hamer laat ik liggen als ik langs de plastic beplating sluip. De rust lijkt verstoord; binnen hoor ik een verheven stem. Snel nu. Naast de bestuurdersplek zak ik op mijn knieën en kijk ik onder de wagen. Geen obstakels. Terwijl ik me onder de wagen begeef, sleep ik mijn tas mee. Ik ga op mijn rug liggen, grijp naar de zaklamp in mijn broekzak en stop hem in mijn mond.

In het technisch landschap boven me zie ik een wirwar van draden en kabels, glasvezelplaat en staal. De handrem met het typische tandwiel is goed zichtbaar. Gehaast tast ik naar de ijzerzaag. Ik trek hem uit de tas, plaats hem op de kabel en begin te zagen. Na een paar tellen hoor ik de ene na de andere staaldraad knappen, als jagersschoten in een dichtbegroeid bos.

Boven me klinkt gestommel, doffe bonken die van achter naar vlak boven me bewegen. Ze verplaatsen zich naar de zijkant. Voorbij mijn hoofd klinkt een klik, gevolgd door gekraak en plots schijnt er licht op het gras en de caravan van de burens. Abrupt stop ik met zagen, haal ik de zaklamp uit mijn mond en knip hem uit.

Mijn *grande finale* mag niet worden verstoord.

Jan & Jolanda

1. Luxembourg

Een bleek zonnetje breekt door de wolken en werpt zijn goede humeur over de verlaten straat. Het is stil. Een briesje veroorzaakt wisselingen in de kleurschakering van de bomen langs het trottoir. De huizen slapen in staande formatie, het ene wat hoger dan het andere, het andere wat breder dan het ene; een strak gelid kom je op weinig plekken buiten Nederland tegen.

In de deuropening van een felrood gestucte woning verschijnt iets wat lijkt op een roze luchtballon. De vrouw erin geeft een ruk aan een koffer, die als een boekenkist onwillig over de drempel stuitert en haar achterwaarts de stoep op lanceert.

‘Kut!’ Schichtig werpt de vrouw een blik naar beide buurhuizen. Luxemburgers zijn beschaafd, té beschaafd bijna. Een vloek wordt in het hertogdom met rijke expats en chique oudjes niet gewaardeerd.

De vrouw sleept haar bagage door het tuinhek naar een Volvo XC90 met Hobby-caravan, gevolgd door een eveneens goed in de reuzel zittende man in spijkerbroek en rugbyshirt. Soepel trekt hij zijn eigen koffer voort. Vanuit de woning galoppeert een bouvier de straat op. Hij ziet net op tijd dat zijn baas linksaf is gegaan, en spartelt de hoek om, een accuraat beeld van een in cartoons in de bocht wegtrappend beest.

‘Rex! Hier blijven!’ Een meisje komt naar buiten gerend.

Achter haar verschijnt een vrouw in een peignoir. Van sommige mensen is de klasse steeds herkenbaar, of ze nu rondlopen in een mantelpak of huissweater. Deze dame hoort duidelijk niet bij het stel dat zojuist de klep van de SUV heeft geopend. Minzaam kijkt ze naar het vertrekkende gezin. Een familielid, dat kan niet missen. Naast haar stelt zich een man in donkerblauw pak op, met stropdas – geel, het teken van financiële macht. Hij werpt een observerende blik naar buiten, draait zich weer om en roept iets onverstaanbaars. Twintig tellen later komt een slungelige puber met een rugzak over zijn

schouder het huis uit. Een donkerblonde lok hangt voor zijn ogen en hij zwijgt als hij de gastheer en -vrouw passeert en zich naar de auto sleept. Het leed van een adolescent is schier ondraaglijk, zoveel is duidelijk.

*

‘Daar gaan we dan,’ mompelt Jan als hij de auto met caravan enkelhandig de weg op draait, zwaaiend naar het stel in de deuropening. Na honderdtwintig meter slaan ze, bij het bord naar de snelweg, vluchtroute naar de vrijheid, linksaf.

‘Had je die toiletas nog meegenomen?’ Hij kijkt zijn vrouw van opzij aan. ‘Mariska heeft daarna zo lang in die badkamer gezeten, dat...’

‘Maak je niet druk, je vrouw vergeet toch nooit wat?’ Jolanda trekt een overdreven grijns naar haar man.

‘Behalve dan die keer dat...’

‘Ja ja, hou maar op. De toiletas heb ik.’

‘Ik was helemaal niet lang in de badkamer.’

‘Wat?’ Verstoord kijkt Jan in de achteruitkijkspiegel.

‘Ik was helemáál niet lang in de badkamer.’

Er valt een stilte. Jolanda trekt haar wenkbrauwen op, voor Jan een welbekende irritatie. Zijn vrouw is niet zo gediend van haar dochters opsmuk, maar – en dat waagt hij maar niet te melden – die heeft het niet van een vreemde.

Misschien was hij daarom ook op haar gevallen. In de beschaafde omgeving van zijn jeugd, met nette interieurs en keurige maar o zo saaie echtelieden, was Jolanda Sprengers een verademing van ongepolijstheid geweest: de net iets te korte rokjes, lage décolletés, het gepermanente blonde kapsel dat twee ondeugende bruine ogen omlijstte, de overdadige make-up met de rode lippenstift, ze vormden Jans pamflet van protest tegen het milieu waarin hij opgroeide.

‘Klopt,’ grinnikt Jan, ‘wat is immers een halfuur op een mensenleven?’

‘Het was geen halfuur!’

‘Zus, jouw tijdsbeleving is bijzonder relatief. De volgende keer dat je de badkamer in duikt, ga ik klokken.’

Mariska kijkt als gestoken naar Lucas, die inmiddels weer stoïcijns naar buiten kijkt. ‘Lull’

Snel zet Jan de radio aan, waar de lokale zender nu het nieuws brengt.

‘... später gestorben ins Krankenhaus. Der Polizei meldet daß es sich möglicherweise um einen Unfall handelt, verursacht von einem Ex...’

Jan drukt de scanknop in.

‘... passers-by could see the camping smoking from miles away. The fire...’

‘Haha, campingsmoking,’ grinnikt Lucas met overslaande stem vanaf de achterbank. Hij worstelt al een tijdje met de baard in zijn keel. ‘Dat is zeker wat oom Friso draagt als hij met vakantie gaat?’ Hij grijnst om zijn eigen vondst, terwijl zijn zus hem met geknepen ogen aankijkt.

‘Vroeger verstonden we daar iets heel anders onder, Lucas. Was interessant geweest als Friso zich had begeven onder de campingsmokings. Een beetje als...’ Hij zoekt naar een metafoor, ‘Kleine Viezerik op een VVD-partijcongres.’

‘Wat?’

‘Maar dan omgekeerd,’ haast hij zich. ‘Dus meer als... Jort Kelder jodelend bij Broederliefde. Of zoiets...’

‘Wat weet jij nou van rap, pap?’ Mariska kijkt haar vader verontwaardigd aan.

‘Sinds wanneer jodelt Jort Kelder?’ vraagt Jolanda verbaasd.

‘Ach, laat maar, jongens.’ Naarstig drukkend vindt Jan een muzieksender en laat hij zijn gedachten de vrije loop nadat hij eerst heeft gecheckt dat zijn kroost weer ongeïnteresseerd achterover is gezakt, zoals het hoort. Hij glimlacht. Naast hem staart zijn vrouw hem nog steeds verbaasd aan, zij heeft de grap duidelijk gemist.

Elk jaar als ze naar het zuiden afdalen, is een bezoek aan het succesvolle stel vaste prik, een vaderlandse enclave in vijandelijk buitenlands gebied. Normaal is de visite vanzelfsprekend, omdat de Route du Soleil via Luxemburg loopt, maar dit jaar rijden ze er eigenlijk voor om: de eindbestemming is eens niet de Ardèche, maar het Loiregebied. Een gewaagde verandering van een jarenlange traditie, met niet-geringe spanning in de voorbereiding, want de comfortabele camping met Nederlandssprekende staf wordt nu verruild voor een weliswaar vooruitgeboekte, maar nog steeds onbekende en vooralsnog onbeminde bestemming. De website sprak van een meertalige staf, maar je weet natuurlijk nooit.

Op aanwijzing van de tomtom stuurt Jan zijn bolide via Metz, Châlons-en-Champagne en Troyes naar Sens. De route naar Blois is niet rechtlijnig – wie voorbij Parijs wil komen en niet de tijd heeft om de routes nationales te nemen is in de noordelijke helft van Frankrijk gedoemd om de hoofdstad via een omtrekkende beweging te passeren – maar met het navigatiesysteem, voorzien van de rustgevende stem van nieuwslezer Roelof Hemmen, merken ze dat nauwelijks.

In Luxemburg heeft Jan zijn wagen volgetankt met goedkope diesel en de caravan nog even gecontroleerd. Het is een comfortabele, twintig jaar oude Hobby Classic, achthonderdvijftig kilo schoon aan de trekhaak, meer dan een ton in gevulde toestand. Het beladen en aanhaken is precisiewerk: de caravan mag als geheel niet te zwaar zijn – de zomerse grenscontroles zijn berucht – en een te zware disselbak belast de trekhaak te veel. Een automatisch gekoppelde handrem maakt van wagen en aanhanger een synergetische twee-eenheid.

Tanken hoeven ze voorlopig dus niet, maar de verkeerspleinen, talrijke op- en afritten en het drukke verkeer vragen wel om scherp te, dus na verloop van tijd besluit Jolanda tot een pauze bij het eerstvolgende wegrestaurant. Met enige tegenzin ('Ik kan best drie uur doorrijden, schat, je kent me toch?') draait Jan de A5 af naar een

tankstation, waarachter een gebouw met restauratieve voorzieningen verschijnt.

*

‘Deze wil ik, deze!’

Vol onbegrip kijkt Jan naar de magere jongen achter de toonbank, die zijn hoofd heeft gericht op Mariska naast hem. Jan draait zich naar zijn dochter en ziet haar overdadige groene oogschaduw, als algenpoelen in een bleke zandverstuiving.

‘Je wilde deze toch?’ Een zweetdruppel parelt over zijn voorhoofd. Mariska knikt schuchter.

‘Hello!’ schreeuwt Jan weer naar de toonbank. ‘*I want dis wan!*’, druk gesticulerend naar een chocoladebroodje.

De medewerker pakt het broodje en wil het inpakken in een papieren zakje.

‘Hoeveel is dat? *How much? What cost it?*’

‘*Ce monsieur veut savoir c’est combien, le pain au chocolat.*’

Jan draait zich om en kijkt in het gezicht van een man met halflang donker haar, ergens in de dertig, schat hij.

De jongen antwoordt met ‘*Deux euro, trente centimes.*’

‘Twee euro dertig,’ zegt de man tegen Jan.

‘Genade... Oké dan.’ Jan rommelt in zijn portemonnee en betaalt. Terwijl hij zich omdraait, zegt hij en passant tegen de landgenoot ‘Die Fransen zullen ook nooit een andere taal leren...’ en schaterlacht zich naar een hoek met goedkope tafeltjes, op de grond afgebakend met vette servetten, plastic verpakkingsmateriaal en patatresten.

Als Jan uit beeld is gewandeld, verontschuldigt de dertiger zich tegenover de jongen achter de toonbank: ‘*Excusez, on est des barbares.*’

De jongen zucht. Barbaren, dat zijn ze.

2. Chenonceaux

In het eerste schemerlicht draait de wagen van Jan, Jolanda en de kinderen de camping op. De halfverharde eenrichtingswegen langs het spoor bleken bij hun routeplanner onbekend, wat het gezin veel onnodig tijdverlies opgeleverd had. Lichtelijk geïrriteerd stapt Jan uit zijn auto. Hij maant de anderen te wachten en beent naar de receptie.

‘Goedenavond, ik heb gereserveerd, mijn naam is Verschouten.’

Het meisje achter de balie kijkt verwilderd rond en zegt met Franse tongval: *‘I am sorry, sir, did I understand you made a reservation? What is your name again?’*

‘Ze zeiden dat jullie hier Nederlands spraken. *Speak Dutch?*’

‘*Ab, our Dutch speaking student already left today. What was your name again?*’

‘Mijn naam? Ver-schóú-ten.’

‘Verdomme’, mompelt hij erachteraan.

‘*Verdommuh or eh... Verschoutun, sir?*’

Het gezin krijgt een plek aangewezen in het midden van het terrein dat met kleine dennenbomen is opgedeeld. De burens zijn Engelse pensionado’s met een uit de kluiten gewassen caravan, een Hollands stel met een klein kind in een oude Kip-caravan en twee Spaanse jongeren in een krakkemikkig tentje. De plek is niet ver van de washokken, dat is wel handig. Op aanwijzing van Jolanda plaatst Jan de caravan met de achterkant naar het sanitaire gebouw, deur naar het zuiden, en stelt hem waterpas.

Drie kwartier later siert een grijze voortent met pastelstrepen het hok op wielen; Jolanda heeft de hondenmand er al in opgesteld. De luifel aan de voortent completeert het royale onderkomen met twee ontvangstportalen. Ondertussen worstelen Mariska en Lucas met het opzetten van hun tent, altijd weer een puzzel bij de aanvang van een vakantie.

‘Pap! Wil je even komen helpen?’ Mariska kijkt wanhopig naar haar vader, die net met een pijpje Amstel in een Hartman-stoel is gaan zitten.

‘Godver...’ mompelt die net verstaanbaar. Met een zucht staat hij op, bestudeert de ravage aan nylon in het gras en knikt.

‘Die en die moeten nog even weg, Maris; dat zijn binnententen en die moeten later.’ De gescheiden compartimenten waren een keiharde eis. ‘En wat betreft deze,’ – hij wijst naar het grote groene zeil en kijkt Lucas aan – ‘daar moeten eerst de tentstokken in. Laat de haringen nog maar even in hun zak.’ Met Lucas kijkt hij naar de aluminium telescoopstokken. ‘Wacht even. Volgens mij zijn er twee verschillende stokken, de middelste is langer, of dikker of zo.’

‘Deze heeft een rood plakkertje aan het eind.’ Lucas wijst naar de stok in kwestie. ‘En deze niet.’

Ze vinden twee stokken met rode tape en besluiten dat die aan de zijkant horen.

‘Oké. Schuif jij ze even in de juiste sleuven, dan neem ik een welverdiend biertje.’ Jan loopt terug naar de klapstoel en ploft neer.

‘Pap, wat kan ik nu doen?’ Mariska staat met haar armen over elkaar.

‘Ga jij die stokken van Lucas aan de andere kant maar op de pin schuiven.’ Hij brengt het flesje naar zijn mond en negeert Mariska’s niet-begrijpende blik.

Intussen is Jolanda klaar met het inrichten van de caravan; ze komt met een bakje borrelnoten aanlopen en zet het op een pvc-tafeltje naast haar man.

‘Lekker, dank je.’ Hij neemt een graai en strooit de balletjes in zijn mond.

Lucas ziet het en rent naar het tafeltje.

‘AF!’ Jan veert overeind. ‘Eerst verdienen, jongen! Zet die tent eerst maar op.’

Lucas druipt af en Jan kiepert nog een handvol noten in zijn mond.

Na zijn tweede flesje bier en een vergeefse graai in het inmiddels lege plastic bakje voelt Jan een kramp opkomen in zijn darmen.

Verkenning van de sanitaire ruimten is nu onontkoombaar. Aan zijn toch al vette broek veegt hij zijn vingers af en hij staat op.

Schichtig kijkt hij naar zijn burens als hij een toiletrol uit de reistas naast de wagen trekt. Hij klemt hem onder zijn arm en loopt zo nonchalant mogelijk naar het witgepleisterde gebouw met het zwevende dak. Een vrouw in roze badstof en zilveren slippers verlaat zojuist het damesdeel links van de ingang. Ze groet Jan, die verschrikt iets onverstaanbaars terugmompelt. Beschaamd wurmt hij zich de herenruimte in.

Jan staart naar de rij klapdeuren en moet denken aan het toiletbezoek op kantoor. Afgelopen jaar zat hij daar op de poepdoos (zo noemen de mannen hem echt; het nevenliggende keramiek heet de pispot, en dat is te zien) en toen kreeg hij ineens heimwee naar het toilet op de camping. Lekker in de buitenlucht, onbekenden om hem heen, de vloer misschien vuil van de aarde, maar hygiënischer is een kantoortoilet niet. En dan moet hij dat ook nog delen met een collega van een paar bureaus verder, voor hem de ergste vorm van ongewenste intimiteit.

Nu is het dan zover: na een jaar kan Jan zijn billen weer vlijen op een onvervalste campingpot. De procedure vraagt om een weldoordachte aanpak, want hij wil op geen wijze laten blijken dat hij (a) naar het toilet gaat, of (b) er net vandaan komt. Het ergst is betrappt worden door een buurman als hij zelf net uit een toilethok komt. Het allerergst: als die ook nog zijn hok kiest, de hufter.

Zelf heeft Jan natuurlijk ook last van een voorganger die hij beter maar niet kan kennen. Het vinden van een schone – vooruit, relatief schone – plee behoort daarom tot de top drie van meest relevante activiteiten op een camping.

Jans strategie is een rare looproute te nemen of een onlogische deur te kiezen, en zo een toilet te vinden dat door zo weinig mogelijk mensen is gebruikt. Nooit het eerste nemen, overweegt hij, en nooit

het laatste in een lange rij. Het eerste nemen onfrisse mannen die spetter- of druppelplassen en daarom de urinoirs vermijden. Het laatste kiezen de viezeriken die niet opgemerkt willen worden, om redenen die je beter niet kunt weten.

Hij opent de derde deur. Goed genoeg.

Na de toiletkeuze volgt het essentiële desinfecteren. Hij moet daarbij denken aan het hangen boven de pot, een hysterisch vrouwending. Als je moet zweven, waarom zouden ze er dan een bril op gezet hebben? Hij grijnst. Als je op deze manier contact wilt vermijden – en de boel wilt onderspetteren voor de volgende – waag het dan niet te klagen over een ouderwets Frans hurktoilet. Dat moest hij maar eens uitspreken tegen zijn vrouw en dochter.

Jan pakt een stuk papier en veegt er de bril mee af. Dat is stap één. Daarna verzamelt hij vocht in zijn mond en bespuugt een volgend velletje. Enzymen zijn desinfecterend, dus de speekseldweil brengt het helemaal in orde. Hij heeft nog nooit iets engs aan zijn billen gehad. Dat u het maar weet. Stap twee compleet.

Jan knoopt zijn broek open, laat hem met zijn onderbroek zakken en gaat wijdbeens zitten, zodat het katoen om zijn benen klemmt en de grond niet raakt. Hij grijnst naar het haakje aan de wc-deur.

Ja, het ritueel bevalt hier beter dan op kantoor.

Het Grote Vakantiefeuilleton

Taal als glijmiddel

Nederlanders staan bekend om hun talenkennis. Vooral het feit dat bijna elke landgenoot wel een woordje Engels spreekt, maakt hen geliefd. Bij onze Angelsaksische medemensen, moet ik aanvullen, en vooruit, wellicht ook bij de Aziatische en Afrikaanse volkeren die door hun koloniale verleden of vanwege de economie grootschalig zijn overgegaan op de Engelse taal.

Maar met Engels maak je je nog niet direct geliefd op het Europese continent, beste lezer.

De gemiddelde Duitser, Fransman, Italiaan, Spanjaard en (we gooien ze even op één hoop) Oost-Europeaan wil in zijn eigen land nog steeds het liefst worden aangesproken in zijn moedertaal. Grote delen van Centraal- en Oost-Europa houden een voorkeur voor Duits. Voor Oost-Europeanen is dat de taal van westerse vrijheid, zeker voor de ouderen die verplicht Russisch moesten leren.

Hoewel lokale congressen nog immer in het Duits worden gebezigd, zijn enigszins opgeleide oosterburen al lang om naar het Engels. Het doet pijn, maar net als bij de aantrekkelijkheid van voetbal nemen Duitsers in het spreken van buitenlandse talen steeds vaker de koplopersrol over van Nederland. Vraag het wetenschappers en zij zullen Duitsers

aanwijzen als collega's die het best de Nederlandse taal spreken. Beter dan wij Duits beheersen. Komt een Nederlandssprekende Duitser een kaaskop tegen die het Duits redelijk beheerst, dan is hij daar oprecht verrast over.

Dat hoeft je van de gemiddelde Engelsman niet te verwachten. Die beheerst van alle volkeren waarschijnlijk de minste talen. Maar dat is ook de gesel van de meest gesproken taal: je wordt lui in het aanleren van andere spraken, bent veroordeeld tot nagesynchroniseerde buitenlandse films en overal waar je de lokale taal probeert te spreken word je direct gecorrigeerd en beantwoord in het Engels. Vooral Nederlanders zijn daar goed in, trouwens, in het in Engels reageren op buitenlanders die Nederlands proberen te spreken.

Buitengewoon irritant. Het valt te verklaren door ons complex gezien te willen worden als mens van de wereld die zijn talen goed beheerst. We smachten naar waardering en erkenning in dit kleine landje aan zee.

En daarom worden we nooit wereldkampioen voetbal. Maar dat terzijde!

Fransen zijn wat betreft het gesproken woord minder horkerig dan wij Nederlanders denken. De gemiddelde Fransman is er bijzonder van gecharmeerd als een buitenlander enige woorden of zinnen Frans spreekt, en zal dan pro-

bleemloos willen overgaan naar Engels, als dat helpt. In Frankrijk wordt het aanspreken in de eigen taal gezien als beleefd, of – omgekeerd – het aanspreken in een andere taal als onbeleefd.

Stelt u zich voor dat u in het Verenigd Koninkrijk de mensen aanspreekt in het Frans: denkt u dat de doorgaans zo vriendelijke Brit u dan zou helpen?

Ik bedoel maar.

Helaas gebeurt dit aanspreken in de lokale taal maar al te vaak níét.

Het verbaast mij keer op keer hoe wéí-nig Nederlanders een woordje over de grens spreken. Ik doel dan op taalbeheersing op een fatsoenlijke manier, met grammaticaal kloppende zinnen en werkelijk bestaande woorden. U moet er maar eens met een kritisch oor naar luisteren: de Nederlander is vrij slecht in het spreken van andere talen. Engels wellicht daargelaten.

Veel landgenoten menen zich in den vreemde te moeten verhelderen door steeds luider te praten, in plaats van door de juiste woorden in de passende tong correct uit te spreken.

Stelt u zich voor dat u door een onverstaanbare Duitser steeds harder wordt

toegesnauwd in het Duits. Dat idee. Maar omdat wij geen Duitsers zijn, vinden we dit van onszelf normaal.

Ik niet. Nederlanders die er bewust voor kiezen naar Frankrijk (of elk ander land in Europa) te reizen, maar die daar vervolgens verwachten te worden begrepen met geschreeuwd Nederlands of Engels: van mij mogen ze standrechtelijk worden geëxecuteerd. Dat zouden wij namelijk ook doen met *dritt-reichische* oosterburen, als ze ons dit flikten in hun taal.

Kortom, landgenoten, een welgemeend advies voor eenieder die prettig en geliefd op vakantie wil gaan: het is een cliché, maar probeer in welk land u ook vertoeft altijd een paar woordjes van de lokale taal te leren. De vertalingen van ‘goedendag’, ‘alstublieft’ en ‘dank u wel’ kan ik u van harte aanbevelen als fundamentele basis. De zin ‘Mijn beheersing van uw taal is onvoldoende; zou het u daarom behagen ons gesprek voort te zetten in het Engels?’ zal u beslist behoeden voor de zojuist genoemde terechthstelling.

3. Loches

Vanaf het terras spreidt zich een wonderbaarlijk panorama voor hen uit. Een nauwe straat met kreupele huisjes strekt zich uit naar het dorpsplein verderop, waar de massieve natuursteenmuren van patriciërspanen een sluitstuk vormen voor het middeleeuwse stadje, dat vervolgens overgaat in een archaisch golvend landschap met door bossen omzoomde akkers. De tijd lijkt hier sinds de vijftiende eeuw te hebben stilgestaan.

‘Wat een paradijs, hè?’ Verrukt kijkt Jan zijn echtgenote aan.

Jolanda zwijgt glimlachend en knikt. Ze is nog in gedachten over het wilde plan dat ze zonet, zwetend van de tassen propvol fruit en kazen van de boerenmarkt, voor de etalageruit van de lokale makelaar uitspraken. Verbaasd over de vele vriendelijk geprijsde, boerderijen, landhuizen en een enkele pastorie was het hoge woord eruit gekomen: laten we hier een huis kopen.

Ze weet dat Jan al lang niet meer gelukkig is op zijn werk. Een conflict met zijn nieuwe baas en de sleur die na dertien jaar accountantswerk lang en breed was ingetreden hadden hem bijna elke avond klagend aan de dis gebracht, nogal tot irritatie van hun kinderen. Zoek dan een andere baan, had Mariska simpelweg gesuggereerd, wat gemakkelijker was gezegd dan gedaan. Met zijn staat van dienst had Jan van het bureau de meeste klanten in zijn portefeuille, trouwe opdrachtgevers die hem niet graag zouden zien gaan. Maar dit zou weleens kunnen veranderen.

En dat is misschien helemaal niet zo’n drama, overweegt ze. Dat andere wel. Jolanda weet ervan. Vermoedelijk heeft Jan het niet door, maar zij weet het. Lang had ze getwijfeld om hem ermee te confronteren, maar tot de slotsom komend dat dit helemaal paste in het plaatje van Jans worsteling met zijn werk, zijn leeftijd, zijn identiteit, had ze haar verdriet weggeslikt en gewacht tot het voorbijging. En dat ging het, ook dat merkte ze meteen. Daarom was

een radicale omzwaai in hun leven misschien wel de ideale gelegenheid om opnieuw te beginnen.

‘Ik meen het, Jolan. Als we dat pand met ons spaargeld kopen en opknappen kunnen we er een B&B van maken. Ik kan de toko onderhouden en de financiële administratie doen, en met jouw horeca-ervaring zorg jij voor die tweede B, voor de gasten...’

Jolanda grinnikt. Horeca-ervaring... Een paar jaar lang, voordat ze Lucas kregen, had ze avonden aan de toog gestaan van het café in de Jordaan. Biertjes tappen, wijntjes inschenken, bakjes noten en plankjes kaas en ossenworst uitdelen. Mooie horeca-ervaring was dat...

‘En ik kan klanten binnenbrengen, natuurlijk. Je kent mijn netwerk. Willem kan ons bijstaan met de bureaucratie hier...’

Willem, dat was Jans klant met een duister handelje in Frankrijk. Hij sprak Frans en kende het systeem waarschijnlijk goed genoeg om zijn illegale transacties door de wettelijke mazen te kunnen regelen.

‘Maar toch wel handig als je zelf dan ook wat Frans leert, Jan.’ Ze herinnert zich de hilarische episodes van *Ik vertrek*, waarin de meest onwaarschijnlijke Nederlanders hun boedel verkopen om totaal naïef een bedrijf te starten in een buitenland terwijl ze nauwelijks drie woorden van de lokale tong beheersen. Het opzetten van een hotel of bed & breakfast staat stevast boven aan de ambitielijst van de deelnemers aan het tv-programma.

Glazig staart Jan zijn echtgenote aan. ‘Ja, maar dat wil ik ook doen, Frans leren. Echt.’ Hij buigt zich voorover naar Jolanda. ‘Och Jolan, als we dit toch konden doen. Jij weer een leuke uitdaging, en ik eindelijk van die klotebaan verlost, haha...’ Zijn gedachten dwalen af. Het werk kan hem gestolen worden, maar er is een klein sprankje twijfel. Hij wil haar wegdrukken, in de weke hersenmassa van vergetelheid, maar daar is ze weer. Esther.

Het komt niet vaak voor dat het accountantsleven ruimte biedt voor romantiek, maar toen Jan in de cijferchaos van Van Straalen & Zonen was gedoken en de juniorplanner van het expeditiebedrijf had geholpen om orde te scheppen, urenlang, was bij hem een zwak

waakvlammetje opgelaaid. En ook bij haar, zo bleek. Vanaf dat moment kon de administratieve puinhoop niet groot genoeg zijn, en nam dan ook toe. Zelfs zijn divisieleider had op een gegeven moment geïnformeerd waarom deze opdracht zoveel tijd kostte: Jan was al ruimschoots over zijn urenbudget heen. Hem kon het niets schelen. In de droogte van zijn bestaan had hij over een heuvel van stoffige ordners een sappig groen vergezicht ontdekt. De wilde tijden van weleer, ooit geconsumeerd met Jolanda – inmiddels niet meer dan een anekdotische voetnoot in een vroeg hoofdstuk van zijn leven – werden herbeleefd met Esther, deze leuke jongedame die hem als een engel het nieuwe licht liet zien. Vanaf dat moment liep hij de deurmat bij Van Straalen plat, en was hij niet daar, dan zat hij de hele dag zoetgevooisde grappen te appen met zijn nieuwe vlam.

En Jolanda had niets door, daarvan was hij overtuigd, bewijs van de erbarmelijke staat waarin hun huwelijk was beland. Van het gezinsleven hield Jan zich voortaan afzijdig, alles onder het mom van extreme drukte bij een paar klanten. Dan vocht hij zich langs de restanten boerenkool met worst een weg naar buiten, zijn mobiel aan het oor, een nieuw excuus veinzend om met zijn aktetas in de auto te springen. En dan worstelde hij zich door stapels bonnen en rekeningen, stampte ze plat, morste er koffieverkeer over en verbrandde ze ritueel. Ze waren de schaduwboekhouding van zijn heimelijke avonturen in de dichtstbijzijnde Van der Valk.

Twee maanden verkeerde Jan in de waan van een nieuw bestaan, totdat Esther vanuit het niets het hazenpad koos met een knappe vent van haar eigen leeftijd.

Esther... Jan denkt aan zijn eigen kale kruin, leesbril en uitdijende lichaam. Zijn gouden jaren zijn voorbij.

‘Wat zit je toch te staren?’

‘Kut.’

‘Wat?’

‘Eh... kutbaan. Ik wil ervan af. Geloof ik toch. Haha.’

Met een bedenkelijk gezicht bestudeert Jolanda haar man. Ze dacht dat het onderhand wel voorbij was, het gedonder. Nog niet helemaal dus. Ze kijkt omlaag naar Rex, die als onbetrouwbare lakmoesproef van het familiale humeur vrolijk staat te kwispelen, naast de roestvrijstalen kom die de serveerster eerder voor hem neerzette. Jolanda zucht en herpakt zich.

‘Snap ik, lieverd. Laten we gaan voor een nieuwe start.’

Niet beseffend dat achter deze opmerking meer zit dan hij in zijn egocentrisme bevroedt, knikt Jan gelaten. ‘Ja, laten we dat doen.’

Een uur later zit het gezin in de wagen, op de weg terug naar de camping, en ligt het nieuwe businessplan van de familie Verschouten op de achterbank.

‘Ik ga echt niet verhuizen!’

‘Waarom niet? Je baalt toch van je klasgenoten?’ Jolanda zit omgedraaid naar haar zoon. ‘En Frans, dat gaat juist zo goed bij jou.’

‘Kun jij onze tolk zijn!’

‘Ben je helemaal besodemieterd, pa. Ga eerst zelf eens een taal leren, zeg.’

‘Dat ga ik ook doen, maak je geen zorgen.’

‘Nou, dat mag in de krant,’ mompelt Lucas net verstaanbaar.

‘Uhn, duh, trwa, kart...’

‘*Quatre.*’

‘Katre, eh... fèèf... fuve?’

‘*Cinq*, pa. Je wilt gaan wonen in Frankrijk en kunt niet eens tot vijf tellen!’

‘Maar al wel tot vier! Meer hebben we voorlopig niet nodig. Vier bier, of wijn, haha.’ Jan kijkt in de spiegel en merkt dat zijn goedgeluimdheid niet landt. ‘Luuc, ik weet het. Maar dit zou voor mijn leven zoveel nieuwe perspectieven bieden.’ Meer dan aan de B&B denkt hij aan Willem en zijn lucratieve handel die het daglicht niet kan verdragen. ‘Daar ga ik graag weer voor in de schoolbanken zweten.’

‘Mij lijkt het wel wat. Als ik tenminste niet meer naar school hoeft.’

Jolanda draait zich om. ‘Nou, of dat kan, weet ik niet, Maris. Maar een andere school is misschien wel leuk. Denk je niet?’

‘Maar ik kan helemaal geen Frans!’

‘Dan gaan we dat met z’n allen leren. Of Lucas gaat ons dat leren.’

‘Echt niet.’

‘Weet je wat?’ In zijn achteruitkijkspiegel blikt Jan zelfverzekerd naar zijn kinderen. ‘We laten het een dagje rusten. Of twee. En dan hebben we het er weer over.’

‘Ja jongens, laten we dat doen. Gezellig.’ Als een blijde hond die weet dat hij iets lekkers gaat krijgen staart Jolanda haar man aan.

Van de achterbank klinkt een knor van minachting.

4. Chenonceaux

Storm brengt een onrust die verdergaat dan de fysieke verstoring van atmosfeer en omgeving: hij kruipt in ieders hoofd en tart de geest; hij laat de mensen voelen iets te moeten doen, zonder dat ze weten wat; hij representeert een oerkracht waarover men wanhopig controle probeert te krijgen. Niet zeven jaren van onophoudelijke regen, waarin het vocht woningen, meubels en kleding doordrenkte tot een beschimmelde verzadigingsgraad, maar niet-aflatende wind met dezelfde duur was in ‘Honderd jaar eenzaamheid’ van Gabriel García Marquez letterlijk gekmakend.

Morgen moet het daarom gebeuren.

De meteorologische website kondigt voor het Loiregebied vanaf de namiddag een storm aan. Vanuit het westen zal de wind geleidelijk toenemen tot windkracht acht. Pittig, en zeer geschikt.

Het plan is riskant, maar moet met een goede voorbereiding lukken. De vorige keer is het ook goed gegaan: Interpol weet dat het geen ongeluk was – dat had ik ingecalculeerd – maar tast nog in het duister over de dader. Die gaan ze niet vinden. Niemand heeft me gezien, en als dat wel zo is: mijn overall en petje vonden hun einde in een container langs de autobaan, dertig kilometer verderop. De sleutel waarmee ik het luik naar de gasfles openkreeg, kan iedereen bij de Gamma kopen.

Tijd voor de volgende opdracht. Deze keer anders, zoals het hoort. Ze zullen geen patroon ontdekken.

De camping zakt langzaam in een roes. Het is donker genoeg nu. Achteraan, waar nauwelijks tenten en caravans staan, nemen de bosschages toe totdat een stalen hek de finale grens aangeeft. Dat wordt mijn speelveld. Over een breedte van twintig meter staan verschillende bomen. Ze zijn nog niet heel oud en men heeft nog niet de moeite getroost ze te snoeien. Dat ga ik doen.

Aan het begin van het bosje staan twee sparren. Die vormen de logische entree tot het dichterbegroeide achtergebied. Dit wordt de trechter waardoor hij naar binnen wordt geleid. Voorbij de groene poort zie ik drie mogelijke looproutes. Ik ga ze alle drie uittesten.

Rechterdoorgang eerst. De corridor tussen de begroeiing wordt steeds smaller. Een tak slaat in mijn gezicht. Fuck. Het pad loopt dood, struiken blokkeren een verdere vluchtroute. Hier hoeft ik niks mee.

Middelste route, de meest logische. Het pad verloopt rechttoe, rechtaan. Aan het eind verschijnt een kleine open plek met bijna volwassen bomen. Geschikt.

Linkerpad. Hier moet je slalommen. De weg kronkelt zich naar dezelfde open plek als daarnet. Ik grijns naar de takken tegenover me. Bingo. Dit wordt de eindhalte.

Eerst kijk ik of ik alleen ben. In de verte loopt een schim over het terrein. Hij is er weer, de oude gek. Zijn lichtbundel speurt langs caravans en tenten, ver genoeg om niets te merken van deze uithoek. De zelfbenoemde nachtwaker moet wel aan slapeloosheid lijden; gisteren zag ik hem ook toen ik 's nachts naar het toilet ging. Ik blijf in de gaten houden of hij niet in de buurt komt. Voor nu heb ik voldoende beschutting door het gebladerte.

In mijn zwarte tas glinsteren de kleine zaag en het survivalmes. Eerst de zaag. Het staal voelt koel aan, het heft is robuust. In mijn hand wordt het een machtig wapen.

De twee paden zijn achter me. Een paar takken hebben de juiste oriëntatie en hoogte. Ik moet ze niet te lang laten; ze moeten sterk en onverbiddelijk zijn.

Achter me gebeurt niets. Vooruit.

De eerste tak is binnen een paar seconden door. Gestaag werk ik de punten af. Zeven takken verspreid over drie bomen, zou dat genoeg zijn? Ik coupeer er nog twee. Negen. Een aantal dunne, slappe twijgen zit nog in de weg. Met een slag van de zaag zijn ze verdwenen.

Ik kijk even om. Het licht van de nachtwaker is verdwenen.